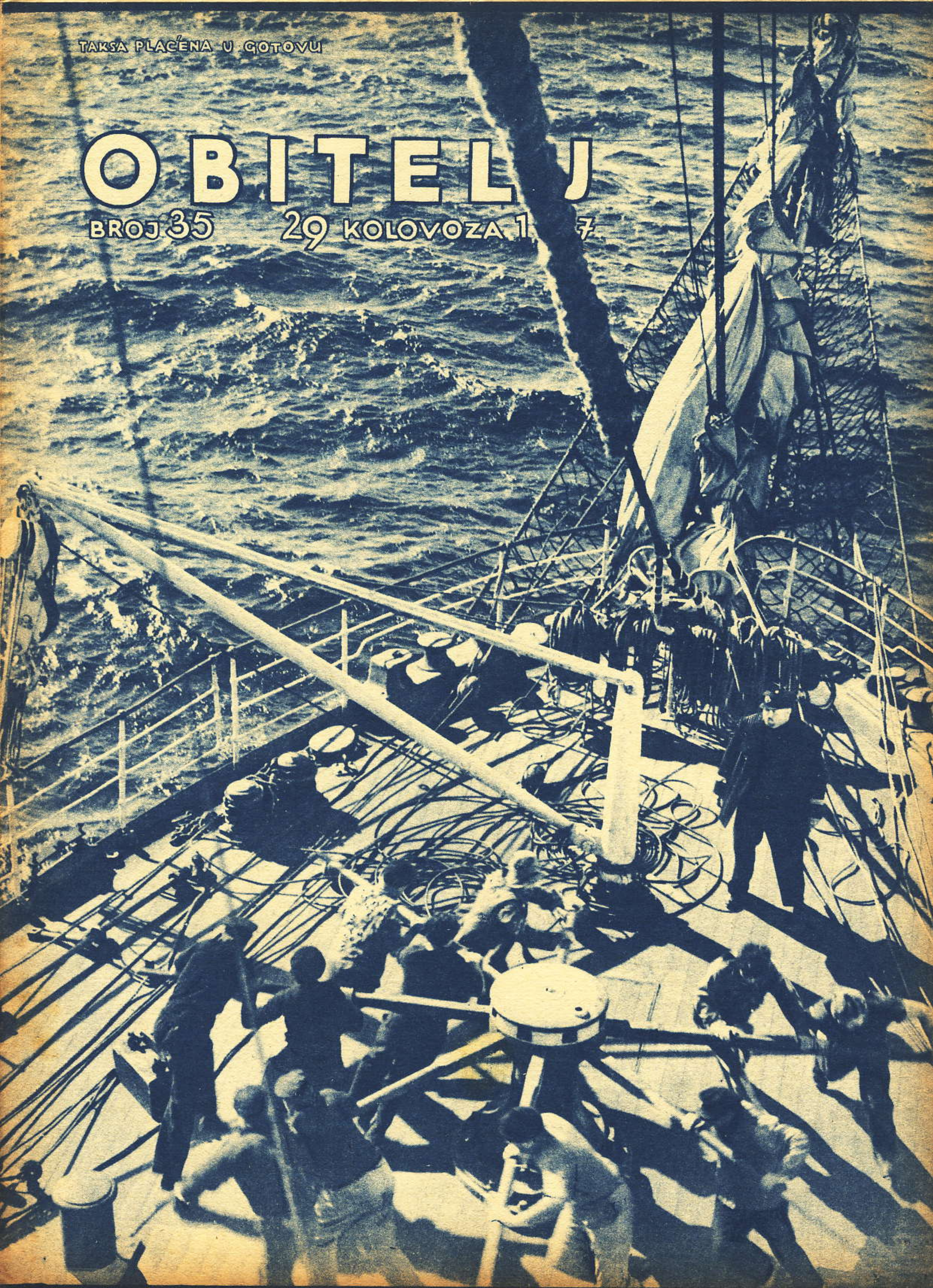

TAKSA PLAĆENA U GOTOVU

OBITELJ

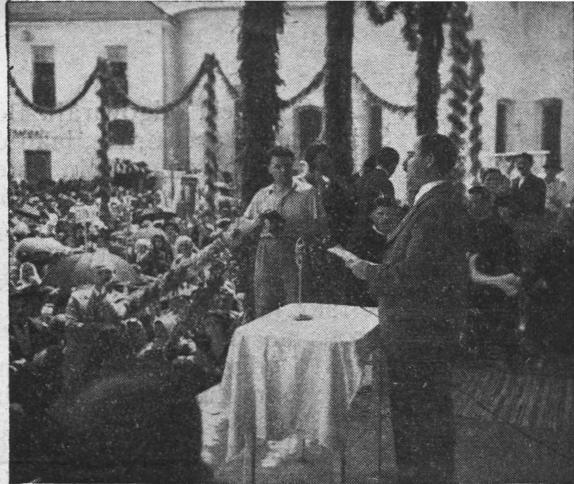
BROJ 35 29 KOLOVOZA 1 7

OBITELJ

ILUSTROVANI TJEDNIK
ZA HRVATSKU PORODICU

U ZAGREBU 29. KOLOVOZA 1937.

IX. GODIŠTE BROJ 35.

NAŠ GLAVNI UREDNIK DR JOSIP ANDRIĆ GOVORI NA ZBOROVANJU PRIGODOM EUHARISTIJSKOGA KONGRESA U SLAV. POŽEGI Foto = Obitelj

KATOLIČKA OBITELJ

GOVOR ODRŽAN NA ZBOROVANJU PRIGODOM EUHARISTIJSKOGA KONGRESA U SLAV. POŽEGI

Napisala Sofija Brajša

Iza Crkve najvažnija zajednica među ljudima je obitelj. Iz nje je svatko potekao, iz nje će poteći i svi budući ljudi. Obitelji je svrha, da se muž i žena međusobno podupiru te da rađaju i uzgajaju djecu sebi, svome narodu, Crkvi. Glavnu svrhu braka odredio je sam Bog u raju zemaljskom, kad je prvoj obitelji Adamu i Evi dao zapovijed: »Rastite i množite se i napunite zemlju!« U povijesti pojedinih naroda opažamo, da su njihove obitelji bile tim složnije i bujnije te tim bogatije djecom, čim je narod živio na većoj moralnoj visini. Već Rimljanke iz starijih vremena smatrale su djecu svojim ponosom i blagom svojim. Znamo za odličnu Rimljanku Korneliju, koja je svojoj prijateljici, kad joj je pokazivala zlato i drago kamenje kao svoje najveće blago, pokazala djecu i rekla: »To je moje najveće blago!«

SOFIJA BRAJSA, predsjednica nadbiskupijskog okružja H. K. Žena u Zagrebu i govornica na Euharistijskom kongresu u Slav. Požegi

I pravo je imala Kornelija, jer su djeca najveće blago roditelja. Dijete je kruna u Božjem djelu stvorenja. I čovjeku najtvrđeg srca i najmanje izobrazbe ne može a da ne zaigra srce, kad vidi pred sobom ono maleno djetešce sa bezazlenim očima, koje dopiru do srca. Samo uistinu zao i pokvaren čovjek ne voli djecu.

Dijete je najjača veza između oca i majke; u njemu gledaju roditelji nastavak svoga »ja«. Dijete nije samo briga i žalost roditeljima, već u puno većoj mjeri veselje roditeljima u svakoj dobi svoga života. Onaj maleni sinčić ili kćerkica, koji se tek počinju dizati na svoje nožice, imaju tu jakost da mogu nevinim svojim očima zaviriti duboko u dušu svoga oca, koji je već napola zanemario svoju obitelj, te ga vraćaju opet majci. To maleno čedo raste i razvija se duševno i tjelesno pred našim očima, a u njemu se opaža divni sastav glavnih tjelesnih i duševnih svojstava oca i majke, tako te svaki od njih gleda u svom djetetu samoga sebe.

Nije moguće u normalnim prilikama ni pomisliti, da bi roditelji, koji su sve žrtvovali za svoju djecu, ostali bez potpore u starosti. Ta je potpora tim sigurnija, čim je više bilo djece. Među djecom će se uvijek naći barem jedno, koje će biti sretno, što može svojim roditeljima vraćati njihovu ljubav time, da ih ima kraj sebe te im jednoga dana zaklopi umorne oči. Kršćanski odgoj djece osigurava roditelje kudikamo bolje za slučaj bolesti, starosti i smrti nego ikoji zavod za osiguranje za život i smrt

Sretnih li roditelja, koji u svojoj djeci gledaju svrhu svoga života, a istodobno ne štede svojih sila niti odbijaju pomoć Božju u teškom nastojanju oko uzgoja svoje djece. Rekli smo, da je sam Bog odredio glavnu svrhu braka, pa tko radi proti toj glavnoj svrsi braka, teško griješi i čini zločin proti Bogu, proti sebi i svemu narodu. Time je ujedno određeno stanovište katoličke obitelji prema sprečavanju začeća i prema ubijanju djeteta još prije poroda.

Sprečavanje začeća je grijeh proti šestoj zapovijedi Božjoj, koja veže ne samo one, koji nisu u bračnoj zajednici, već i vjenčane ljude, a od pete zapovijedi, koja glasi: »Ne ubij!« ne postoje nikakve iznimke.

Da ta načela odgovaraju Božjoj objavi, t. j. Sv. Pismu i nauci Crkve, lako će uvidjeti svatko, ko je prošao samo školu katekizma. No da su ta načela i bez obzira na to istinita i jedino ispravna te korisna za čovječanstvo uopće, uvjerit ćemo se čim otvorimo bolje oči te promotrimo razne narode u sadašnjosti i prošlosti. Nestalo je mnogih bogatih i visoko kulturnih naroda ne zbog toga, što ne bi bili mogli odhraniti i odgojiti brojnu djecu, nego zbog toga što je ponestalo kod tih obitelji svakog morala. Povijest nam govori, da je do propasti nekad slavnog rimskog carstva došlo uslijed nemoralnosti, koja je zavladala na svim područjima života, a pogotovo u obiteljskom životu tako, da je rimski povjesničar Tito Livije punim pravom rekao: »U početku rimske države nije bilo rastave brakova, a na koncu rimske države nije bilo više čestitoga braka, a to je dovelo i samu rimsku državu do rasula.« Na taj način nestalo je raznih starih naroda, a mi sa suznim očima govorimo o Hrvatima, kojih u mnogim krajevima biva sve manje. Kako nam srce zaigra kad u jednom takvom izumirajućem selu naiđemo na četu vesele dječice, dok naokolo gledamo samo žalosni svršetak: bogate starce, koji sjede pred kućom i smišljaju, kome će ostaviti svoje lijepo gospodarstvo. Ti su starci kraj svega svog bogatstva siromašni, jer nemaju kraj sebe nikoga svojega. Da su ti starci živjeli prema načelima katoličke vjere, ne bi to doživjeli. Kad bi u današnjih roditelja bilo više požrtvovnosti i više pouzdanja u pomoć Božju, ne bi bijela kuga harala našim selima. Nije moguće, da će dragi Bog ostaviti i izvrgnuti ruglu pred nevjernim svijetom onu obitelj, koja živi prema nauci evanđelja i vodstvu Svete Crkve.

Da je takvo mišljenje ispravno, vidi se najbolje po tome, što dragi Bog baš obitelji sa brojnom djecom nagrađuje takvim darovima, koji se ne bi dali zamijeniti nikakvim novcem ni blagom ovoga svijeta. Nije puki slučaj, da su najglasovitiji i najtalentiraniji ljudi te veliki sveci i svetice proizašli iz obitelji, gdje je bilo mnogo djece.

Glavni razlog što današnji roditelji ne će da imaju djece jest u prvom redu pomanjkanje straha Božjega. Tko se Boga boji, taj drži njegove zapovijedi u svakoj prilici. Stoga bježi od svakoga grijeha, pa i od grijeha prve zapovijedi, dane Adamu i Evi: »Rastite i množite se i napunite zemlju.« Komoditet, želja za lagodnim životom punim samog uživanja bez ikakvih tereta i dužnosti, to su dalnji razlozi za izbjegavanje djece. No najveći razlog jest onaj prvi t. j. pomanjkanje jake i žive vjere u Boga, koji je sva bića stvorio, pa nesamo hoće već i može da se za svako stvorenje dosta brine.

Niko pametan ne sumnja o tome, da je za snagu naroda vrlo odlučna brojčana njegova snaga. Tko je neprijatelj množenju Hrvata, taj je neprijatelj Hrvata uopće. Ako se to množenje vrši prema zakonima vjere, osigurava se djeci ne samo zdravo tijelo nego i brižljivi roditelji, koji će se savjesno brinuti za svoju djecu. Odatle slijedi, da se baš u obiteljskom životu najjače opaža, na kakvoj je visini rodoljublje pojedinog naroda, pa i nas Hrvata. Možemo li smatrati pravim rodoljubima one bračne drugove, koji sudjeluju na tome, da današnja generacija bude posljednja generacija Hrvata?

Sukrivci izumiranja hrvatskog naroda u nekim krajevima jesu svi oni, koji na bilo koji način pomažu to izumiranje. Amo spadaju nesavjesne primalje, koje svojim đavolskim poslom uništavaju novorođenčad i truju majke, zatim liječnici, koji takvim osobama pomažu, da oslobode majku djeteta, prije nego što se rodilo. Ovamo spadaju i odvjetnici, koji pomažu rastavljanje vjenčanih drugova, umjesto da ih izmiruju i upućuju na međusobnu podnošljivost. Toj velikoj narodnoj nesreći krivi su i narodni zastupnici, koji glasuju za zakone o razrešivosti braka i o nekažnjavanju pometnuća ili abortusa. Među takove neprijatelje našega naroda spadaju i svi oni, koji izvrgavaju ruglu i smijehu roditelje s brojnom djecom, umjesto da ih poštuju i podupiru, jer bi morali biti uvjereni, da su roditelji s brojnom djecom koju kršćanski uzgajaju, najveći rodoljubi, koje treba pomagati u svakom pogledu, pa svaki koji to čini, čini istodobno veliku rodoljubnu dužnost.

Nije budućnost našeg naroda u nama, već u našoj djeci, jer kad bi našom smrću imao svršiti hrvatski narod svoj narodni život, ne bi onda više imalo smisla nikakvo rodoljublje. Takva nas misao upravo vrijeđa pogotovo u današnje vrijeme, kad je hrvatska narodna svijest tako jaka, te svi Hrvatti složno kao jedan živu u jednom nepobitnom uvjerenju, da će se doskora pokazati što može hrvatska snaga i što može da učini cjelokupni složni hrvatski narod.

Svi smo uvjereni, da nas Hrvate čeka sretna budućnost, ali do toga ne će doći niti će biti potrebno da dođe, ako smo mi zadnja hrvatska generacija. Katolički roditelji! O vama ovisi budućnost hrvatskog naroda, budite dakle savjesni i požrtvovni ocevi i majke te primajte djecu kao dar Božji, a ne kao teret. Tom svojom djecom osiguravate budućnost hrvatskog naroda, jer narod bez djece je narod bez budućnosti.

No nije dosta samo dati život djetetu, već treba djecu kršćanski uzgajati i učiniti ju uopće sposobnom za životnu borbu. Dijete je najveći dar Božji. Ono što majka djetetu ucijepi u dušu, ostaje obično za cijelog života od vrijednosti za čovjeka. Najjače sredstvo za vjerski uzgoj djece jest vlastiti primjer roditelja, za kojim će se primjerom dijete rado povesti. Sav rad oko uzgoja djece skopčan je danas s velikim poteškoćama, jer sve ide za tim da otme dijete uplivu kršćanskog uzgoja, no molitva i rad brižne majke kadri su odbiti sve te štetne uplive i sačuvati dijete Bogu i sretnoj vječnosti.

Slika na omotu:
Prizor iz filma »Pobuna na brodu Buntu« *Foto Kosmos film*

Slika desno:
UZORNA KATOLIČKA OBITELJ GĐE SOFIJE I DRA ĆIRE BRAJŠE, ODVJETNIKA U ZAGREBU broji dvanaestero djece, od toga šest sinova i šest kćeri. Na ovoj slici ne nalazi se dvoje najmlađe djecu

Roditeljski uzgojni rad dobiva najljepšu pomoć u pojedinim vjerskim društvima kao i u omladinskim društvima Katoličke Akcije. U Hrvatskoj katoličkoj obitelji treba da vlada pravi kršćanski duh, koji se mora očitovati svagdje pa i u vanjskoj slici obiteljskoga života. U pravoj kršćanskoj i hrvatskoj kući bit će križ na najčasnijem mjestu. Mnogi misle, da u radionice ne spada nijedan vjerski znak, već da tamo bolje pristaje kakva potkova, koja donosi »sreću«. U stanovima mnogih gradskih obitelji naći će se samo u spavaćoj sobi nad krevetom Madona, a u jedaćoj sobi, u kojoj se mnogo više boravi, ne vidimo čestoput nikakvog znaka kršćanstva. Bez direktne pomoći i milosti Božje nije moguće očuvati naše obitelji od upliva današnje pokvarenosti u svijetu. Osobito sredstvo za to jesu društva katoličke akcije, kojima je svrha ne samo vlastito posvećenje pojedinih članova, nego u prvom redu apostolat, t. j. briga oko spasavanja duša naših bližnjih, među koje spadaju u prvom redu članovi naših obitelji.

Time ćemo doći do preporoda naših hrvatskih obitelji, tako te će one postati košnice, iz koje će neprestano izlaziti ne samo sve brojniji, već i sve vredniji članovi hrvatskog naroda.

PJESMA SIROMAHA DOBROG BOGA

Spjevao Ton Smerdèl

Ja volim sitne biljke i svaki poljski cvijet,
ja volim cijeli prezreni obični svijet
u danima našim, u dušama našim.

Ja volim bol u sebi i pjesmu majskih zvijezda
i radosti sitne procvalog žita s onih brazda
punih pjesama veselih ševa, pjesama veselih.

Ja volim da oči uronim u nebo puno oblaka
i da s njima dvorove sanja gradim,
jer želja je moja jedina i jaka,
da putujem, putujem
ko očajni putnik prostora
i neba u suncu,
da sve vidim, kako je skladno
u sjenci brata staroga hrasta.

Ja volim ritmove duha i pjesme nepisane
i misli gorke i želje učarane
u dnu srca, nezasitnog srca,
koje uvijek kod svih ljudi za nečim grca...

Ja volim šum mora i radosti djeteta
u igri i glasu isto ko onog planinskog jagnjeta.

MLADOSTI, DOĐI

Spjevao Ivica Čermak

Mladosti, dođi ko strašni orkan
na polje u žarko ljetno podne,
pomiluj mi čelo ko njegov dah
brežuljke vinorodne.

Mladosti, dođi ko olujna kiša
u jutarnja svitanja rana,
raspletene kose, posuta cvijećem
plavoga lana.

Mladosti, dođi tiha i blaga,
(ko divlji valovi rasplesana mora)
ogrij mi srce vrućim srcem
ledenih gora.

Mladosti, dođi ko vitka munja
i groma prasak iz daljine,
zaplesat ću s tobom beskrajno kolo
u plave visine.

Putopis

OD ZAGREBA DO SALZBURGA

Napisao Mladen Bošnjak

Do Salzburga

Već od pograničnog austrijskog mjestanca Rosenbacha, preko Villacha do Bad Gasteina, imade željeznički putnik dovoljno prilike za sve moguće načine čuđenja, divljenja, zaprepaštenja i drugih varijacija iznenađenja. Tako već putnik kod konduktera, te prve nove službene osobe, koju susreće nakon carinika, gleda čisto znatiželjno njegovu erarsku olovku sa mokrom spužvicom, dok njom najprije namoči kartu, da zatim zabilježi zatraženi prekid vožnje.

I sve tako dalje, gotovo svakim kilometrom, redaju se i rastu kao po gradaciji zapažaji onoga, što se ne vidi, ili čega nema u domovini.

Mijenja se kraj i okolica. Koruški alpski krajevi čine isprva jednolični nastavak slovenskoga krajobraza, no od Faaker jezera nastaju nove ugodne promjene, te interes ponovo raste.

Opaža se nadalje, a što se kasnije potvrđuje na čitavom putu po Njemačkoj i Austriji, kako već i prilično neznatne stanice imadu izgrađenih hodnika do željezničkog perona, ako je to potrebno. Ovaj vani posve obični, prokušani i razumljivi način zaštite putnika ne će se i ne može se kod nas nikako provesti, makar barem u Zagrebu, tom našem najprometnijem željezničkom čvorištu. Da, ali vani zato ne postoji propis, da putnici moraju biti ekvilibristi, a zašto se stranci ne bi kod nas upoznali sa starim, lijepim običajima?

*

Nastavljamo drugi dan rano ujutro kod Villacha put za Salzburg. Kod Spittal Millstättersee-a ostavljamo parnu mašinu i prikapča nam se električna. Ugodno nas se dojimlje novi prevozni način. To je već brzina sasvim simpatična (makar još nije kao na njemačkoj željeznici. Mi ćemo doskora postati već i izbirljivi kod putovanja). Odmah primjećujemo, kako je ugodno putovati bez bojazni od čađe iz dimnjaka.

Dolaze novi predjeli kaleidoskopskom brzinom. Zaneseni smo uvijek novim i novim prirodnim ljepotama. Mi smo svježi, no dojmovi su snažni, te ostajemo bez riječi priljubljeni na oknu.

Primjećujemo naglo uzdizanje. Najveću uponsku visinu dosižemo u Mallnitzu od 1182 metara. Nemaš razloga da posumnjaš o toj brojci, koja je vidljivo označena na kolodvoru i koju nalazimo u voznom redu, kad gledaš okolne snježnike i osjećaš svježi gorski zrak.

Još nismo pravo ni ostavili Mallnitz, a već smo zašli u njegov tunel. Prolazimo ispod Alpa. Bilo nam je i hladno, za te, gotovo 14 km duge vožnje ispod Visokih Tura (Hohe Tauern).

S druge strane malničkog tunela diže se nad njim Tauern još okomitije. Upravo je impozantno gledati na onaj glečer s druge strane središnjih Alpa.

I tako smo prešli Alpe, a nismo se ni umorili. Ponosni smo na progres čovječanstva, jer to je ipak očiti napredak od Hanibalovih vremena.

*

Prekinuli smo vožnju u Bad Gasteinu do poslijepodnevnog vlaka, da razgledamo to mondeno kupalište. Naš smo turistički ručak obavili izvan mjesta, na obalnom kamenju potoka, što nastaje od »izvora vječne mladosti«.

Za ravnanje u Bad Gasteinu nam je poslužila diskretna karta sa cijenama u jednom restauranu, gdje je bilo među inim označeno, da čaša čaja stoji dva i pol šilinga. Šta to znači za nas, koji putujemo sa naprtnjačama, koji kupujemo strani novac sa balkanskom valutom, i koji imamo od prilike toliki proračun za čitavu dnevnu opskrbu — mislim da nije potrebno pobliže označiti.

No razgledanje mjesta bilo je besplatno, te se čak i ljekovita mineralna izvor voda može piti badava! I nama je kasnije gledanje iz doline na samo mjesto, te sunčanje kraj potočića i ono nekoliko ubranih malina, učinilo boravak prijatnim. Tako smo se mi možda ugodnije proveli u Bad Gasteinu, nego razmaženi gosti baš ne prenapunjenog mjesta.

*

Salzburg

Po broju stanovnika je zapravo Salzburg neznatno mjesto od kojih 40 tisuća stanovnika. No po načinu života, to je velegrad. Čine ga takvim stranci svih rasa i naroda, koji hrle u taj grad zbog nadaleko poznatih festspielskih priredaba. U skupoći ide sa Bad Gasteinom.

*

Prva briga, koja nam se uvijek u svakom mjestu duljeg boravka ponavljala, bila je traženje jeftinog prenoćišta.

U Villachu smo prenoćili u omladinskom prenoćištu (Jugendherberg). U tu herbergu primili su nas bez članske karte, potrebne za prenoćenje u takvim prenoćištima, jer je bilo dovoljno mjesta.

Salzburg, kao često posjećivano mjesto studentskih putnika (kod nas zvanih vandrokaša) ima odličnu organizaciju tog vandrokaškog prenoćišnog saveza. Kod prijavljivanja za prenoćenje, savjetovali su nam, da izvadimo člansku kartu spomenutog saveza. S tom kartom dobili smo pravo za prijem u svim herbergama Austrije, Njemačke, Švicarske, Čehoslovačke . . ., svakako i izvan granica našega projektiranog puta.

*

Određen nam je stan u herbergi, koja se nalazi u najljepšem centrumu grada. Stupamo ponosno sa našim novim legitimacijama, po kojima postajemo članovi »značajne i međunarodne organizacije« . . . vandrokaša.

Na polasku iz omladinskog savjetovališta ugodno nas se doimlje hrvatski pozdrav tamošnjeg činovnika, koji je naučio par naših riječi za jednoga kratkog boravka kod nas. Saznao je iz naših isprava, da smo Hrvati, pa nam kliče, dok polazimo k našem novom prenoćištu:

»Zbogom i dofiđenja . . .«

BILJEŽNICA S KOCKAMA

ROMAN IZ SUVREMENOG ŽIVOTA — NAPISAO IVO BALENTOVIĆ *(Nastavak)*

»Konačno, gdje je ona? On se od nje udaljuje. Sve više. Svaki okretaj crnih kotača stvara veći razmak. Kakav razmak? Zar je geografska udaljenost od utjecaja na čovjeka, koji želi ostati stalan? On, stalan? Hahaha! Stalnost u životu? Gdje je to?« mislio je dalje.

Nasmijao se Marcel u sebi. Otvorio je oči, pogladio se rukom po kosi, te je nakon razmišljanja, koje ga je zamaralo, primijetio, da mu nasuprot sjedi neka mlada žena.

Motrio je njezin nepoznati lik. Prisutnost ove nepoznate žene naglo ga je zapljusnula valom optimizma, dobrovolje i radoznalosti. Njene oči zelenkaste i sjajne, usta mala i pravilna, ukusno na čelu razdijeljena kosa i šeširić smeđi, sa ukrasnim perom iste boje, sve ga je to odjednom počelo vrlo zanimati. Upustio se u razgovor.

Žena se je zadubila u njegove netom kupljene novine, nasmiješena i vedra. Spuštala se večer. Zapad je bio sav grimizno zažaren od sunca, koje se već sakrilo. Iz susjednog je kupea dopirao smijeh. A zatim se isprva tiho, pa sve glasnije i življe — oglasila harmonika. Žamor je utihnuo, a raskošni glas harmonike dirnuo je srca zadovoljstvom. Marcel je podigao glavu i slušao.

Bio je pun pažnje i užitka. Vješto je netko nepoznat i nevidljiv prebirao po tipkama harmonike. Žena je govorila:

»Ja neobično volim glazbu. Imam kod kuće glasovir, pa tako, evo upravo u ovo vrijeme, sjednem za njega. I prebirem — čitave sate... Glazba mi budi neki nemir u krvi, osjećam se vedrija, mlađa i ritam se neki podiže i osnažuje u meni. Da li vi volite glazbu?«

»Da, gospođo. Glazba ozdravljuje bolesnike, liječi nesretnike, olakšava im snositi tegobu života. Ja uvijek, kad slušam glazbu, lebdim u nekoj sferi oblaka i prostorne modrine. Požalim tada — pa evo i sad u meni to osjećanje — da sam sputan za ovu blatnu zemaljsku koru. Nešto astralno, lelujavo opoji me i padam u zanos, koji mami suzu...«

Dirljivi zvuci harmonike srljavo navriješe k njima, jer je upravo kondukter otvorio vrata, i opet zatim utihnuše, ali se u jednako dirljivoj, pomalo plačnoj melodiji javljahu i dalje.

Marcel je nasmiješen posmatrao blijede, na koljenima složene ženine ruke, žmirkao očima i zbrajao kilometre.

Približavalo se selo. Još desetak stanica. Žena je upravo u tome času pogledala na sat i ustala. Na rastanku nekako tugaljivo, s pospanošću i sanjarskom melankolijom u titranju tamnih dugih trepavica pružila mu je ruku.

Harmonika je zamukla. Večer je sakrila polje. Pokazala su se svijetla. Putnici su poluglasno žagorili. Marcel je pritisnuo lice na vlažno prozorsko staklo. Zagledao se tupo u daljinu, s pobrkanim mislima, u kojima se ispremiješao jučerašnji izgled lica dra Šolića, sa likom žene, koja je na minuloj stanici izašla u noć.

Lik te žene povratio mu se pred oči i on je jasno raspoznavao linije njezina lica, rumenilo njenih usana.

Osjetio se sam, duboko osamljen i tužan. I sada, kad je već energičnim porivom misli i volje odgonio od sebe sve te iznenadno navrele halucinacije, svu je pažnju svratio na jedno malo

DR LEON CIRAKI, ODVJETNIK I NAČELNIK GRADA POŽEGE, SIN HRVATSKOG PJESNIKA FRANJE CIRAKIJA, bio je predsjednik odbora za euharistijski kongres u Slav. Požegi od 14. do 16. o. mj., te je pozdravio kod dočeka i kod podoknice nadbiskupa Dra Stepinca, i govorio na svečanom zborovanju

drhtavo svijetlo u daljini. U njemu je on vidio simbol te svoje, krizama i grubostima života iskidane mladosti. Dugo je zurio u to svijetlo i mnogo mislio o tome: kako je sav taj život udešen tako, da je čovjek osuđen na tapkanje u noći, i da je to, upravo takvo jedno drhtavo, daleko svijetlo, ona blistava zvjezdica, za kojom čovjek upravlja svoje korake.

Kad je izašao na stanici svog rodnog sela Župe, mislio je, da se probudio iza sna. I čudno ga je nešto zapljusnulo, zatitralo mu ispred očiju, a u dubini sebe osjetio je, kako se talasa neko iznenađenje u obliku nekog bolećivog razočaranja. Da, takva čuvstva su ga zahvatila, čim je stupio na domaće zavičajno tlo, zagazivši na prvome koraku u meko, ljigavo blato...

Pa već u liku mršava oca i razveseljene majke obuhvatio je ljude cijeloga sela. Život taj nije bio takav, kakav je on sebi predočavao i očekivao. Uviđao je to na prvome koraku. A šta je sve u njemu skriveno, šta treba prozreti, pročitati iz tih upalih seljačkih lica, iz tih poluugaslih očiju, iz bora, što se usjekoše u čelo? Šta nosi i sadržava taj život u svome krilu?

Šta sadržava?

X.

Iza maglovitih dana došle su kiše. Ulice su plivale u vodi i ljudi su gacali po blatu, koje je u gvaljama letjelo po odijelu sve do iznad koljena.

Blatni je taj život na selu iznenadio Marcela. On je isprva spokojan, smiren i kao u nekome snu prolazio tim širokim neravnim cestama, privikavao se na preskakivanje kaljuža i izbočina, a onda, kad je tiho počela sipiti kiša, iznenađenje i nemir, da, preokret upravo ušao je u njega i zavladao njime.

Uočio je, kako se je bio udaljio od tog života, što u sebi nosi toliko prirodne jednostavnosti: života, što je izvana jednostavan, primaran, pa možda čak i oduran čovjeku, koji je zaljubljen u izvanje efekte, ali ipak u suštini misteriozan i složen, dinamičan i pun tragičnih komponenata, koje se odražavaju u najrazličitijim oblicima.

Bijeda je bila glavno obilježje i vrhovna oznaka životnoga stanja sela Župe. Samo ovo selo bila je čudna mješavina seljačkoga naroda, koji je sačinjavao većinu i malovaroškog obrtničkog i činovničkog, koji se je sam svojom voljom lučio od prvoga.

Kiša, dnevna dosada, pospanost i zijevanje — to su bile glavne atrakcije kratkih jesenjih dana, koji su se brzo gasili, da dovedu noć, u kojoj drhću rijetka svijetla, i titraju pod prozorima mukli, bljuzgavi koraci.

Marcel je sada motrio u duhu grad i sve svoje doživljaje u njemu u nekoj dalekoj perspektivi. Sjećao se svega, ali ga nije ništa mnogo diralo. No znao je da ne će ostati tako. I brzo se to potvrdilo. Misao na Bugu budila je nemir u njemu. Podbočen za stolom, nad knjigom i spisima on je često mislio na nju intenzivno i gradio si njezinu sliku u stotinu raznih oblika. Manje bi mislio na Diva, na ono ledeno kao od voska mrtvo lice drugarice Milice, jer je Buga počela na momente upravo živjeti u njemu, snažno ga osvajati.

Ali sve je to bilo potiskivano u stranu novim slikama i novim doživljajima. Ljudi su ga susretali sa zanimanjem, ljubazno mu se smiješili u lice, licumjerno ga salijetali; ugojeni obrtnici informirali su se kod njega o političkoj situaciji, kreveljili lice i natezali ga u mudronosni oblik, udarali se u prsa ističući, kako su dali svoj glas za vrijeme posljednjih izbora na oltar domovini, oborivši tako valjda svojom zaslugom prokleti režim nasilnika i pljačkaša.

U stvari, on je dobro znao, kako su ti strašljivo skidali kapu svakome, ko je bio jači, a slabijega su gledali prezirnim okom, omalovažujući ga i ponižujući u svakoj zgodi. Motrio je ta njihova ugojena lica skeptički nasmiješen i poslije svakog završenog razgovora gutao obilje sline, koja mu je navirivala iz grla među zube.

Proučavao je taj život i uviđao smiješnost onih novinskih polemika, o kojima mu je satima čavrljao Div; u njima se govori o životu grada i sela kao neka dva zasebna života, a on je spoznao, da nije tako: jer u selu postoji grad, a u gradu selo; u suštini borba i razlika je jedino u klasama i to tako: da i u selu i u gradu postoje jedni koji imaju i koji su siti, a drugi siromašni, izmučeni i gladni.

Zadubljivao se on u te isprazne razgovore, bježao poslije njih nekud u tišinu, razmišljao o situaciji, koja vlada na toj rođenoj, zavičajnoj grudi i padao u različita nastrojenja i raspoloženja. Zatim je prošao kroz krčme, osmotrio ljude, bivše drugove iz djetinjstva i škole, uputio se s njima u raspravljanje o životu i smrti, vinu, ženama i ljubavi . . .

*

U krčmi je vladala tišina. Samo se glas njegovog vršnjaka, općinskog pisara, to jest ispitanog bilježnika i blagajnika Galića, prosipao po zadimljenom prostoru i stapao sa ustrajnim i jednoličnim šumom kiše, koja je padala neprekidno sve od devet sati ujutro.

Na stolu poluispijene čaše rumenog vina. U uzduhu kruži nervozna desnica Galićeva. Bljesak naočala, koje su oznaka »gospodstva«, a ispod njih u očima polupijan sjaj. Nos mu se zacrvenio i otkriva se u njemu bilanca mnogih vinskih litrica i neprospavanih noći. Čovjek taj, što sjedi pred njim, bio je nekada tih, dobar plavokosi dečko i leptire su skupa lovili na seoskoj tratini. A danas ih je život bacio na dvije različite strane: i eto, taj je mladić već i oženjen, otac je jednog petgodišnjeg djeteta.

Raspričao mu se taj čovjek o svojim »političkim akcijama« i radu u nekoj »političkoj školi« napredne seoske omladine, a pod pokroviteljstvom svemoćnoga rodoljuba i poslaničkoga kandidata (koji tu ambiciju nosi u sebi unatoč tome, što se je dva puta na izborima totalno i apsolutno srozao!) doktora Kljokića, advokata i gospodina, koji imade čak — automobil marke Citroen.

»Zamisli ti, moj druže«, jecavo se napinje očito već od retoričke bujnosti premoreni Galić, »zamisli ti, koliko je važno, da se svesna naša omladina vaspita u nacionalnom duhu (fraze su izgleda bile naučene u stranačkom glasilu te integralnodržavne i svemoćne stranke!), da otvori oči, da se u njoj razbudi ljubav prema toj našoj moćnoj i silnoj otačbini . . .«

(Nastavit će se.)

POŽEŠKA ZLATNA DOLINA U EUHARISTIJSKOJ BJELINI

Napisao Kuzma Moskatelo

Još danas sam pod dojmom dana, kad je Požeška »Zlatna dolina« onako iskreno ispovjedila Boga svojih otaca. Mirna, starodrevna slavonska Atena — Požega, sa čitavom svojom okolinom između jedinstveno lijepog vijenca gora Papuka, Krndije, Požeških gora, Psunja i Diljgore, pružala je u dane euharistijskoga kongresa od 14. do 16. o. mj. veličanstven prizor. Sunce je obasjalo svu bujnu dolinu s predjesenskim poljima, gdje se zlate kao nigdje veliki kukuruzi i zelenim vinorodnim goricama, koje su već spremile i čekaju da daruju slatki plod grožđa.

Lijeno se vuče željeznica (danas je dosegla rekordnu veličinu, dodana su dva vagona!), a naokolo svuda živo kretanje naroda, neobično u ovom mirnom i dosta monotonom kraju. Narod u manjim skupinama i cijela društva idu prema središtu — Požegi. Tamo već ulaze u grad neprekidno velike procesije. Mnoštvo je u lijepim i ukusno izvezenim narodnim nošnjama, gdje nema onolike šarolikosti kao u nekim drugim hrvatskim krajevima ili raskoši kao u Đakovštini. Prevlađuju mirnije boje. Promatrajući sve to srce ti ispunja neopisiv dojam: eto sve, pjev tog silnog mnoštva, koje se tu sleglo iz cijele okolice, sa svom prirodom Božjeg dana stapa se u bruj silnih akorda pjesme Svevišnjemu, pjesme radosti, što je sve to dočekalo ovaj svečani, bijeli euharistijski dan.

Dolazi mi na pamet, da je to onaj narod, za koji se inače čuje, da nema žive vjere kao u drugim hrvatskim krajevima. Dani euharistijskoga kongresa govorili su protivno. Pokazao se silan narod u velikoj ozbiljnosti, pobožnosti, živim osjećajima i mekoći slavonske duše.

Prošao je i taj hrvatski kraj svoju kalvariju. Plodna Požeška Dolina, poznata još iz vremena Rimljana kao »Zlatna dolina« (vallis aurea), mamila je Turke i oni su njom zavladali iza g. 1530. Popaljena je Požega i okolna mjesta, narod je teško stradao, davao danak u novcu i krvi. Postojala je opasnost, da ga posve nestane. Vjera se i tu pokazala njegova najjača obrana. Ropstvo od 150 godina bilo je dosta, da taj mekani hrvatski narod pretvori u ljute borce, koji će oko g. 1690 s fra Lukom Imbrišimovićem na brdu nedaleko Požege tući Turke. Fra Luka je prozvan »Sokolom«, a brdo, gdje je Turke potukao, Sokolovac. Još i danas Požežani slave taj dan 12. ožujka.

PREUZV. G. DR ALOJZIJE STEPINAC S MALIM PRVOPRIČESNICIMA NA DAN EUHARISTIJSKOGA KONGRESA U SLAV. POŽEGI

Požega, glavni grad zapadne Slavonije, preživjela je svoju stratešku važnost, tvrđava iznad mjesta je još samo po imenu. Danas je to tipičan slavonski grad sa širokim prašnim ulicama, u kojemu su zauzele mjesto druge važne katoličke ustanove. Pred dvije godine proslavila je Požeška kolegija sto godina, što ju je osnovao zagrebački biskup Alagović. Po njoj je Požega postala vrlo važan kulturni centar. Velika je prošlost toga zavoda. Odgojila je preko 6000 inteligenata, među ostalima i hrvatske književnike i pisce Ilića-Oriovčanina, Tomića, Jurkovića, Korajca, Babukića, Pavića, Becića, prevodioca i filologa Maretića, pjesnika Franju Cirakija i mnoštvo drugih istaknutih hrvatskih i katoličkih kulturnih radnika.

O stogodišnjici zavoda okupio se tu velik broj njih, da zajednički zahvale za očinski odgoj svom bivšem upravitelju preč. g. Horatu. Njezini su gojenci zadržali lijep spomen na život u njoj, svraćaju često onamo i rado su viđeni, a naš glavni urednik Dr Andrić govorio je na zborovanju ovog euharistijskoga kongresa. Današnji konvikt pod direktorom veleč. g. Jelićem, sa zavodom č. ss. milosrdnica, samostanom oo. Franjevaca i dr. našim ustanovama, središte je požeškoga kulturnog života. Posljednjih godina se ističe ukusnim i vrijednim izdanjima i hrvatska katolička zadruga »Dobra štampa«.

Kad su se za euharistijskih dana smirile plamene boje na zapadu iznad Psunja, a nebo se osulo zvijezdama, Požega se okitila zlatnim svijetlom euharistijskih emblema. Vjerski znakovi zasjali su u visini na zvonicima crkava, zgradama i okolnim vrhuncima u tihoj noći sjećajući ljude na veliki dan, kad Krist blagosilja Zlatnu dolinu. Požegom 15. kolovoza navečer prolazila je lurdska procesija oduševljeno pjevajući sa svijećama u rukama. Bilo je to kao da ustaju fra Lukini borci i zovu narod na borbu protiv uvijek novih neprijatelja vjere hrvatskog naroda. Tada sam među mnoštvom grupa i društava vidio svog prijatelja aps. veterinara Đuku. On je iz Gradca (Pleternica), koji je nekada bio vlasni-

Slika desno:

NADBISKUP KOADJUTOR DR A. STEPINAC MEĐU MALIM PRVOPRIČESNICIMA U SL. POŽEGI

SPOMENIK SLAVONSKOG „SOKOLA"
JUNAKA FRA LUKE IMBRIŠIMOVIĆA
U SLAV. POŽEGI
Pod fra Lukinim vodstvom bili su protjerani Turci iz Požeške „Zlatne Doline" god. 1689.

štvo baruna Trenka, došao s velikim brojem župljana na kongres. Gledao sam ga, kako kao redatelj pazi, da njegovi mještani uzorno stupaju, ali da se istaknu i lijepim pjevanjem. Priča mi, kako je dosada sa župljanima prisustvovao svim pobožnostima. Pitam ga, kakav je dojam na njega i narod ostavio ovaj kongres. Đuka sporo i promišljeno govori, ali pričajući mi o tome zagrijao se i nekako mu se jezik osobito razvezao.

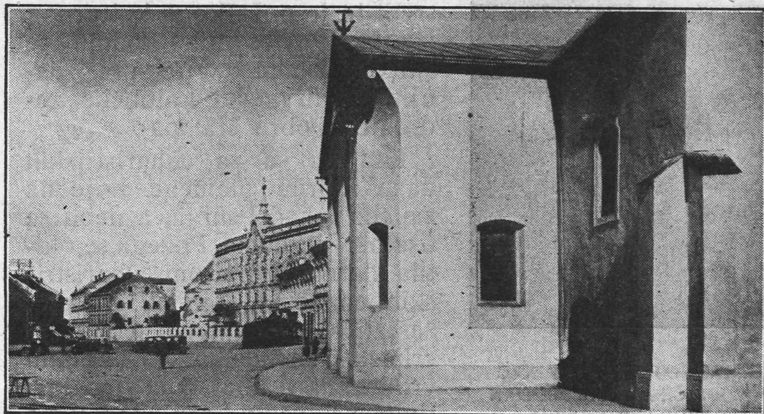
»Reći ću ti prije svega, da se stanje našeg čovjeka ovdje mnogo promijenilo iza rata. Seljak je prije rata obrađivao samo jedan komad svoga zemljišta, a ostalo je ostavio na ugar. Radio je toliko, da zadovolji potrebama i obvezama. Na duševne i političke prilike nije se mnogo obazirao. Danas su ti ovdje prilike drukčije. Seljak ima malo zemlje, jer su se velika imanja cijepala: svako želi da bude svoj gospodar. Iako zemlja dobro rodi, na malom gospodarstvu ne može se živjeti. Prije se nije mnogo marilo, a danas svatko moli: »Bože, daj da što više urodi!« Ja sam šijački sin i znam, kakve su prilike bile prije, a kakve danas. Sve je to doprinijelo, te se opaža, kako se naši Šijaci sve više približuju Bogu. Čovjek hoće da se pridigne i traži u tom Božju pomoć.

Prije devetnaest godina — nastavlja moj prijatelj — bio je u Požegi euharistijski kongres. To se zaboravilo, a sadašnjem kongresu se poveselio kao nikada šijački puk. Ova svečanost je već odavna trebala, da naš seljak može pokazati što osjeća kao Hrvat i katolik.«

Izrazio sam svoju bojazan, da je to trenutačno raspoloženje ovog naroda, a kasnije će opet biti kao i prije, jer će se ispoljiti opet slavonska mekoća i mlitavost.

»Varaš se,« počeo je življe moj prijatelj. »Naš je šijački seljak tvrdi Hrvat i ne boji se ispovjediti svoju vjeru. Još ima dosta mekanih, ali na mlađima, koji su su čvršći i odlučniji, svijet ostaje. Katoličanstvo i hrvatstvo — za njih je nerazdruživo. Ovaj kongres je to utvrdio Vidio si i sam na svoje oči, koliko vjere i oduševljenja. Iz 80 km daljine dolazili su pješice. Ali potrebno je da se taj duh održava. Jedino Društvo sv. Jeronima brine se za njih najviše. Kad bi se znalo, koliko štampe komunisti šire, koliko bi i s naše strane više pažnje svemu tome posvećivali! Bogu hvala, pod komunističkim uplivom je tek koji radnik, a seljak se nikako ne da. Govorim ti iz duše ovoga naroda, rođen sam tu.« Tako je govorio moj prijatelj, a blago narodu, kad bi sva inteligencija o njemu ovako vodila računa.

Opravdana je nada, da će plodovi euharistijskoga kongresa u Požegi ostati trajni. Još je tu živa svijest hrvatska i katolička. Tu su legije hrvatske katoličke

TRI VELIKE KATOLIČKE USTANOVE NA GLAVNOM TRGU U SLAV. POŽEGI
Lijevo je konvikt č. ss. milosrdnica, desno crkva franjevačkog samostana, a u sredini nadbiskupski konvikt, vrlo znamenit katolički zavod za sjevernu Hrvatsku i Slavoniju, iz kojega je do sada izašao velik broj hrvatske inteligencije

Slika lijevo:
NADBISKUP KOADJUTOR DR ALOJZIJE STEPINAC IDE S VELIKOM ASISTENCIJOM KROZ MNOŠTVO NARODA PREMA VELIKOM OLTARU, KOJI JE BIO NAČINJEN NA GLAVNOM TRGU PRIGODOM EUHARISTIJSKOGA KONGRESA U SLAV. POŽEGI OD 14. DO 16. O. MJ.
Iza njih idu predstavnici vlasti, grada Požege i hrvatskih kulturnih i katoličkih društava
Foto Lovrić

POŽEŠKI ŽUPNIK FRANJO PIPINIĆ

ŽUPNA CRKVA SV. TEREZIJE U SLAV. POŽEGI
Sagrađena je od god. 1756. do 1763. u baroknom slogu. Odonda je doživjela više promjena, dok je dobila ovaj konačni oblik

seljačke i radničke omladine, koje se danomice nove regrutiraju. Tu je prošlost, tradicija i pjesma. Posebne narodne pobožne slavonske pjesme pjevale su sve župe na kongresu. Pjesme, koje izviru s divnom neposrednošću iz pobožne duše toga puka kao i Kanižlićevi spisi i stihovi. Pjesma, koju hodočasnici pjevaju ulazeći u crkvu Gospe Kutjevačke, sjetila me stihom i jednostavnošću pjesama, koje je i mene majka jutrom i večerom učila, te koje naš puk u hrvatskim krajevima čuva kao svetinju. Dolazeći pjevaju:

Hvaljen Isus, drago Gospo,
Sve te selo pozdravilo,
Srednje, malo i veliko!

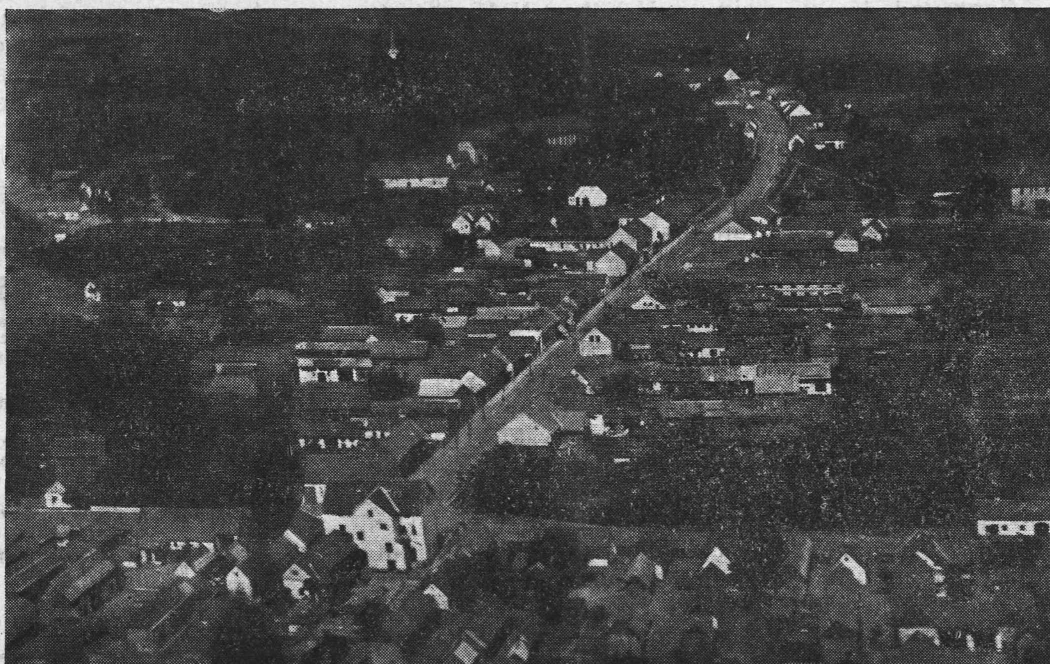
Da ozdraviš sve bolesne
Da utješiš sve nemoćne,
Razveseliš sve žalosne!

A dijele se od Gospe ovako nježno:

Majko mila!
Kakva sila s Tobom se je rastati?
Jadno naše srce cvili,
Jer od Tebe put nas dili;

Ah, pregorke za nas riči,
Od preslatke Majke ići!
Majko draga i predraga,
Ah, nemoj nas ostaviti!

Slika dolje:
VRLO LIJEP POGLED NA PLETERNICU KOD SLAV. POŽEGE IZ AVIONA

KALENDAR „DANICA“ ZA GODINU 1938.

Kraljica kalendara, »Danica« za godinu 1938., već je pred nama. U lijepoj opremi skriva veliko blago, s kojim će ona moći dostojno prijeći prag svakoga hrvatskog doma.

Već na prvi pogled dojimlje se vrlo poznata Kirinova slika sv. Jeronima, koja je baš sada o sedamdesetoj godišnjici Hrvatskoga Književnog Društva sv. Jeronima štampana ukusnije i ljepše nego li ikada prije: reproducirana je na bakrotisku u finoj zeleno-smeđoj boji. Listamo lijepo uređeni kalendarski dio u dvije boje i iza toga zapažamo članak predsjednika Društva sv. Jeronima Msgra dra F. Rožića: »Naša sedamdesetgodišnjica«, u kojemu su iznesene misli, koje su vodile urednike kod odabiranja knjiga, koje su dosada izašle u Društvenoj nakladi. Ilustrirani članak »Jeronimski zemljovid« daje nam zoran uvid, koliko se u kojoj hrvatskoj biskupiji raspačava jeronimskih knjiga i na koliko ljudi dolazi jedna knjiga. Slijedi članak »Smrt Ljudevita Kežića«, zatim »Današnji društveni pokreti« od dra J. Šćetinca, gdje se raspravlja o komunizmu, fašizmu i nacionalsocijalizmu i ukazuje na put, kojim treba ići. Među druge poučne članke spada »Zakoni i život« od dra Ć. Brajše, na koji se kao ilustracija lijepo nadovezuje pripovijetka dra J. Andrića »Nepravda po zakonu«. Gospodarsko štivo je zastupano brojnim kraćim uputama i vrlo dobrim člankom: »Izbor voća za uzgoj visokih voćaka i polovoćaka« s dvije tabele od I. Radića. Osobito su dobro sa člancima uz slike zastupani naši hrvatski krajevi. Tako V. Peroš piše o Vrbovcu, rodnom mjestu Petra Zrinskoga, R. Strohal o Krašiću, rodnom mjestu nadbiskupa koadjutora i dr. Među ostalim poučnim člancima spominjemo A. Šimčik: »Luka Ilić Oriovčanin«, N. Kordić: »Mi seljaci i Društvo sv. Jeronima«, L. Kukić: »Knjiga na prelu«, J. Zidarić: »Hrvatski seljački plemići«, S. Gotvald: »Hrana i zdravlje«, T. Macan: »Čempres«, A. Šokčić: »Preporoditelj Hrvata preko Drave i Dunava biskup Ivan Antunović«, A. Benković: »Naše crkve i njihovi zaštitnici«, S. Dokušec: »Paljenje kresova«, religiozni članak S. Pavunića: »Lurd i sveta Bernardica« i dr.

Kod izbora beletrističkog sadržaja urednik je nastojao da svaka stvar bude umjetnički na mjestu, ali pritom da ima dobru pouku. To je opravdano, ako uzmemo u obzir, da »Danica«, uza sve to što je najraširenije i najpopularniji hrvatski kalendar, ipak mora najviše voditi računa baš o seljaku, kojemu će »Danica« biti u nekim slučajevima možda jedino štivo preko godine. U tom pogledu je »Danica« i ove godine odlična: Svaka pripovijest je dobra, ali i poučna. Dr V Deželić, sin piše: »Vraćeni srebrnjak«, I. Prčić: »Ča Mate Lemeš«, H. Štrauh: »Zelina kubura«, M. Sokolić: »Pećinari«, M. Matulina: »Krijumčari od nužde«, I. Balentović: »Samo dva sina«, F. Vočinkić: »Kadija sudi«, P. Matijević: »Ne izuj se, prije nego legneš« i dr. Među pjesmama ističu se J. Kornera: »Zov šume«, fra g. Bujasa: »Molitva za mojeg oca«, A. Kokića: »Dani prije žetve«, S. Perčevića: »Dopodne u žitnom klasju«, i »Vršidba«, N. Kordića (seljak): »Tri pjesme«, M. Stuparića (seljak): »Zdravo, Marijo«, A. Jakšića: »Mirišu putevi jagodama« te Guslara kroničara o Blaženom Marku Križevčaninu.

Osim zgodno izabranih slika, koje ilustriraju štivo, dolaze lijepo do izražaja skupine slika o događajima u prošloj godini. Ovo je tek kratak pogled na sve što je sve u novoj »Danici« sabrano. Ne bi smjelo biti ni jednoga Hrvata, koji ne zna za sedamdesetgodišnji jubilej Društva sv. Jeronima. Svaki bi morao ove godine doprinijeti bar nešto za tu najzaslužniju hrvatsku pučku književnu ustanovu. »Danica« s još dvije knjige (L. Čuturić: »Marijan i Emina«, pripovijest te reportaža žurnaliste I. Bogdana: »Svjedočanstva o Rusiji«) stoji samo 10 Din, te je potom i najjeftiniji hrvatski kalendar uopće. Kupujte sami i darivajte druge ovako jeftinim, a dobrim i vrijednim darom! K.

Viktor Živić: »DUHOVNI VODIČ KROZ MUZEJ HRVATSKIH SPOMENIKA U KNINU«. Izdanje Hrvatskog Radiše, Zagreb, cijena 15 dinara. — Prof. Živić putuje po hrvatskim krajevima, istražuje naše narodne spomenike i iznosi u hrvatskim listovima i knjigama kulturno blago mjesta, s kojima je povezana naša prošlost. Tako je nastala i ova knjiga. Prof. Živić se bavio i beletristikom, ali njegov rad u posljednje vrijeme posvećen je u većini hrvatskim spomenicima. Ova je knjiga dragocjen prinos našoj povijesnoj literaturi, posebice onoj o Kninu, gdje se sabralo toliko hrvatskih spomenika, da je eto vodič oko njih postao lijepa knjiga od preko 120 strana. Brojne ilustracije povećaju vrijednost djela, a kako je na koncu dodan savjesno izrađen zemljovid starohrvatskih župa na području dalmatinske i primorske Hrvatske, koje su u doba narodnih vladara bile ognjište starohrvatske umjetnosti (bez dubrovačke župe) i kratki prikaz na francuskom jeziku o glavnim spomenicima u Kninu, knjiga odlično poslužuje kao putokaz i lijepo pisano djelo. Uz pučka Bulićeva, Katićeva i Knezovićeva jeronimska izdanja iz hrvatske povijesti Živićeva knjiga vrijedna je svake preporuke. K. M.

Humoreska

STRIC IZ BRAZILIJE

Napisao J. Pavlovicky

Svi su mu proricali, prijatelji i neprijatelji, i davno su mu već proricali:

»Špiro, ne igraj se brkonje, bradonje i kuštravca, trpi time ne samo ugled ureda, nego i ugled cijelog činovničkoga kadera. I ne će se to s tobom dobro svršiti, jer u čemu tko griješi, u tom biva kažnjen.«

Ali gospodin Kačica — Spiridion Kačica, c. k. katastralni revident nije i nije htio da posluša, kao da je ovo proročanstvo nekuhani bob, a on tvrda stijena. Grivu je nosio i dalje kao američki tramp ili australski Papuanac ili evropejski pjesnik odnosno umjetnik bilo koje struke, a brkovi i brada, gotova prašuma, tako mu je nos iz nje virio kao pogranični stup iz bujna usjeva.

»Uvjeravam te, da ćeš zapasti u bilo kakvu kašu s tom svojom grivom,« razlagao je gospodinu Kačici i opet gospodin kontrolor Pleskač kod objeda i pogladio pritom važno svoju vlastitu svjetovnu tozuru. »Ili ćeš ostati negdje viseći na grani kao pokojni Apsalom ili će te ošišati poput Samsona nekakva Dalila, ali bilo kako mu drago, zdravih uda ne ćeš iz te kaše izaći.«

A gospodin se Kačica na to zagrohotao i pripaprio si je juhu. Lakoumnik, kao da mu je sada tek dvadeset i pet godina, a ono mu do trideset ne fali ni tucet tjedana.

»Ne smije se tako glupo«, mrgodio se gospodin Pleskač, navlačeći nervozno pod nosom svojih osam mačjih dlačica, »nego otiđi radije brijaču, da te oplemeni barem kad ideš u svijet, inače će ljudi misliti, da si na moru izgubljeni Robinson ili u krletci zaboravljeni čimpanza. Grozno izgledaš.«

»Sad već nemam vremena,« brundao je gospodin Kačica strugajući po tanjuru posljednje ostatke rezanaca. »Samo što se najedem, moram na stanicu; vlak ne čeka ni frizera ni razera, a da ne objedujem? Kuda bi mi razum.«

»Razum? Ti uopće ne ćeš imati nikada razuma, jedino kad već bude prekasno, a onda ćeš si moći cijelim svojim razumom namazati čizme.«

»Neka, a sada jedimo. Do Vranjikova imade pol svijeta, mora da se okrijepim. Hej, konobaru, još jednu svinjetinu i dvaput zelje. Brzo!«

»No, ovaj pasji apetit potpuno pristaje tvojoj vučjoj fisaži, to je istina, a ako u Vranjikovu ostaneš 14 dana, buknut će ondje tifus od gladi . . .«

». . . kolač, konobaru, . . . i za krunu ementalera u papir . . . i platim!«

»Zašto ne bi uzeo još i kištricu olomuckih kvargla?«

»Dakle imadem juhu, govedinu s koprovim umakom i »knedlom«, recite u kuhinji, da bi za ovakve knedle trebao čovjek povećalo, zatim dvaput svinjetinu, triput zelje, kolač . . .

Molim za krunu ementalera . . .

Dobro, i pet žemlji, ponijet ću u džepu . . . Servus, Pleskaču!«

Gospodin Spiridion Kačica dobrano sit išao je da revidira nešto u vranjikovskom katastru. Nije slutio, da će se Pleskačevo proročanstvo tako brzo ispuniti. Zato se udobno razvaganio na mekom sjedalu, pušio zadovoljno i površno promatrao nepoznatu okolicu. Put mu je odmicao kao u priči.

Prije nego se je i sjetio na ementaler i žemlje, protekla su dva sata i vlak je već ulazio u stanicu, koja je bila označena pločom: »Vranjikov — Schimmelfeld«.

Kupeći svojih sedam šljiva, pogleda gospodin Kačica kroz prozor i opazi mladu i lijepu gospođicu, koja je nekoga čekala i čim je opazila njegovu glavu na prozoru, odmah mu je prijateljski domahivala i davala znakove vesele nestrpljivosti.

»No, no, no,« brundao je gospodin Kačica kroz guštaru brade i brkova, čime je odavao svoje opravdano začuđenje. U ovom Vranjikovskom Šimelfeldu je danas prviput u svom životu, a ovakva intimnost od lijepe gospođice. »No, no, no.«

No a što da razmišlja? Uzeo je torbicu s gruntovnim arcima i ostalim papirnatim neprobavljivostima, skočio iz kupea i ravno u naručaj ove krasotice.

»Zravo striče, dobro nam došao, striče iz Brazilije,« klicala gospođica i naškubila rumena ustašca na prijateljski poljubac.

»No, no, ova je gospođica čestito pomiješala katastar,« pomisli dobroćudni gospodin Kačica, »ja nisam nikakav stric, a njezin pogotovo ne, a iz Brazilije još manje. Po svoj prilici imat će u tome svoje prste moja vlasulja. Gospođica valjda misli, da sve što dolazi iz Brazilije mora izgledati kao medvjed. Eh, pa neka.«

A gospodin Kačica premda se nije osjećao medvjedom od zanata, ipak je na tu medenu meku, t. j. na one naškubljene rumene usnice išao kao medvjed, a ne kao stric. I malo da se nije odao, pa mjesto dva rodbinska poljupca, kako je običaj, brže pridodao još dva na svoju ruku . . .

»Ali, striče, ti si nekako divlji, a nije ni čudo iz Brazilije,« korila je gospođica njegov medvjeđi ispad i ujedno ispričavala njegovu savjest. »A molim te, striče, je li to u Braziliji takva moda?«

»Dakako. U Braziliji se daju obično, kad se ljudi sastanu, četiri poljupca, a ima li vremena, tad se pozdrav opetuje.«

»Ali ne... ja mislim... ovako zarašten kao što si ti?«

»Još više, Marice...«

»Ta nemoj, striče. Što već ne znaš, da se zovem Lucija?«

»Kako ne bih znao. To sam ja samo tako od šale rekao »Marice«.Uostalom imademo imendane zajedno. Ti Lucija 13. prosinca, a ja Spiridion 14. prosinca.«

»Ali ne, striče, pa ti se zoveš Kajetan.«

»Zvao sam se, odnosno zovem se i sada, samo što u Braziliji imaju nekoja naša imena sasma drugo značenje, naprimjer naš Kajetan je u Braziliji Spiridion, a takvih riječi ima mnogo, pa sam radi toga često dolazio u vrlo zamotane neprilike. O tome ću ti uostalom kasnije pripovijedati.«

»Znaš što, striče, idemo mi radije kući, pa ćeš mi putem pripovijedati.«

»Pa dobro, idemo. Ali čekaj, Lucijo, meni se čini, da se još nismo ni pozdravili.«

»Ma jesmo, striče, već odavna.«

»Tako? Vidiš, kako ja na sve odmah zaboravim. Dakle idemo. Ali to ti moram odmah reći, da se nisam nadao, da imam od očeve strane tako čarobno lijepu nećakinju.«

»Ma striče, ti opet miješaš rodbinstvo.«

»Eto vidiš, to dolazi valjda od one vrućine, koja ondje dolje kod nas vlada. Nego znaš što, kako bi bilo da me primiš ispod ruke; neka Vranjikovčani odmah vide, da sam ja tvoj stric.«

»Pravo imaš. Ionako te ovdje nitko ne pozna. I sama se ne bi tebi javila, da nemaš takav upravo pravi brazilijanski izgled. E pa to je već davno, što si otišao. Koliko tomu već ima godina?«

Gospodin Kačica bi i sam htio znati, pred koliko godina je otišao u Braziliju. A međutim... lupit će jedan okrugli broj pa će po potrebi dodati ili oduzeti:

»Bit će skoro tucet...«

»No toliko baš ne će biti, ali držim, da bi moglo biti osam.«

»Tako, zar ti se osam godina čini malo? Gledaj ti nje! Ta bila si onda još mala žabica...«

»Pa da. Išla sam onda u četvrti razred drugog odjeljenja. Bilo je to u ožujku ili u travnju...«

»U travnju je bilo,« htio je imati gospodin Kačica bar u nečemu pravo, »sjećam se kao danas, bilo je pravo travanjsko vrijeme«.

»Kakvo je bilo vrijeme, ne sjećam se više... ali ne, striče, ipak nije bilo u travnju. Ta sjeti se, da je to bilo odmah poslije tatinog imendana, sv. Josipa.«

»Onda je bilo u ožujku, ali travanjsko vrijeme je bilo, na tom stojim.«

»Ali čekaj, sad se sjećam, da je sjalo sunce, kad smo te sprovodili na kolodvor.«

»No pa i u travnju svijetli sunce, osobito ako taj padne na ožujak...«

»No pa ne ćemo se radi toga svađati Ja sam onda plakala i dala sam ti duuuugačku pusicu na rastanku.«

»Ja ću ti ju vratiti, pošteno vratiti, ako želiš odmah.«

»Ali, striče, ti si...«

»A ti si neprestani »ali« i ništa više.«

»Vidiš li već našu kuću?«

»Dakako da vidim. Još je uvijek na njoj onaj stari samar.«

»Ali, striče, to nije naša kuća. Bože, pa ti si sve zaboravio. Ona pod crijepom je naša kuća.«

»Dakle vidiš, draga Lucice, što napravi ona vrućina tamo dolje kod nas, sve mi se iz glave ispušilo.«

»Sada se ni ne čudim, što mi nisi ni odgovorio na moju čestitku k imendanu.«

»Meni da si pisala? Ja nisam ništa dobio. Duše mi moje nisam. Neka se odmah osušim kao...«

»Ta nemoj, striče; pa sam napisala ispravno atresu: Gospodin Kajetan Škafica, geometar u Q.... br.... Brazilija.«

»Škafica, e dakako. Kako sam mogao primiti, kad se ondje Škafici kaže Kačica. Ti mi moraš drugiput pisati: Spiridon Kačica.«

»Kačica? hahaha, Kačica, no, striče, to je smiješno...«

»Lucice, opominjem te prvi, drugi i treći put, da se ne smiješ čestitom imenu svoga strica, jer znaj, da ću te razbaštiniti.«

»No ne srdi se, striče, i tata će se smijati. A sada molim, izvoli unići, ovdje smo kod kuće.«

Gospodin Kačica letimice pogleda kućni broj, da ne zaboravi, ako bi morao nekoliko dana da ostane stric.

»Tako, tako,« uživao je u udobnoj i imućno uređenoj sobi gospodina. Da mu je bar znati kod koga je.

»Dakle te još jednom pozdravljam pod rođenim krovom i vratit ću ti onu duuuugačku...«

»Ali, striče, ti si nekako čudan... a držim, da si i gladan, zar ne?«

»I te kako. Kad bi rekao da nisam gladan, lagao bi, a napokon domaća kuhinja, nakon tolikogodišnjeg plandovanja po gostionicama.«

»A gdje su naši, otac i majka? Sigurno te iščekuju negdje na vrtu, a mi smo došli ulicom.«

»Pustimo ih neka samo čekaju. Nama je samima također dobro. Meni bi se barem to ovako s tobom sviđalo.«

»Znam što ću. Ti ćeš se sada najesti, a kad se naši vrate, moći ćeš nesmetano pripovijedati. Zar ne?«

»Još nikad nisam vidio tako mudroga stvorenja.«

»Spekla sam ti racicu; ma znaš kao breskva. Napravila sam i šalatu od celera, a skuhala i zelje. Izaberi, što radije jedeš.«

»Oboje, dušice, oboje volim Dozvoli da te za to zagrlim. Ovako pametne nećakinje nisam odavna imao.«

I gospodin Kačica nagnu jesti Ovakva ptičica, kad se dobro ispeče, da ne bude odviše masna, stisne se, pa je nema puno, ali za jednoga čovjeka ipak je dosta. Za gospodina Kačicu bila je

tako upravo, jer skoro već cijela tri sata nije imao ništa u ustima. Pojeo je dakle pol race sa šalatom, a drugu polovicu sa zeljem.

Lucija nije ravnodušno gledala, kako raca, šalata i zelje iščezavaju nekamo u brazilijansku guštaru stričeve brade i brkova, nego se upravo veselila, što njezini kuhinjski produkti u ustima gospodina strica dobivaju tako sjajne ocjene. A kad je gospodin Kačica odložio i posljednju pomno oglodanu košticu i ispio prvu čašu domaćega vina u zdravlje mile nećakinje kao izvrsne kuharice, zasjalo je odsjevom unutarnjega zadovoljstva ne samo lice Lucijino nego i lice izvrsno raspoloženoga gospodina strica. Ovaj je uistinu bio zadovoljan.

U predsoblju se začuli glasovi vesela razgovora. Vrata se otvore, a u sobu stupe Lucijini roditelji, vodeći sa sobom nekakvoga stranca. Ovaj je stranac bio doduše čestito opaljen od sunca, ali prema Lucijinom shvaćanju nije imao izgled Amerikanca iz Brazilije, barem ne takav izgled, kakav je stvorila njezina fantazija. Zato ga nije ni zamijetila.

»Mama, tata, gledajte stric iz Brazilije,« poskoči Lucija k roditeljima, pokazujući prstom gospodina Kačicu.

Našemu improviziranom Brazilijancu uzbibala se nekako ozbiljno racica u utrobi, zamijetio je dobro stranca i naslućivao u njemu drugoga strica, po svoj prilici pravoga, ako se uostalom i roditelji Lucijini nisu prevarili na nekom tuđem, kao njihova lijepa kćerka na njemu. Bilo bi to uistinu nešto sjajnoga, dobiti u kuću dva strica, a oba neprava. Eh, bit će dosta komedije i s jednim nepravim, jer se on, Kačica ne će dati samo onako na laku ruku otjerati od lijepe nećakinje.

Ovim krasnim preduzećem došao je odmah u ravnotežu tako, da se je onoga časa, kad ga je Lucija predstavljala, držao kao pravi Brazilijanac, makar i takav, kojemu kovač zube vadi.

»Ma jesi li poludjela,« osopi se gospođa majka na kćerku dosta grubo. »Kakav stric.«

»No pa naš stric.«

»A gdje si ga napopala, nesretnice?«

»Pa na kolodvoru, kad je dolazio vlak iz Brna.«

»A zar ti nismo kazali, da čekaš na vlak iz Beča... Bože! djevojko, jesi ti pravo motovilo. Pošaljemo te na stanicu, da dočekaš strica, a ti jednostavno zamijeniš vlakove i pobireš striceve iz kojekakvih žabokrekovaca ili Bog zna odakle ovakav drotar dolazi. Pristupi bliže, Kajetane!«

»Aha, Kajetan Škafica,« pomisli gospodin Kačica.

... »i pokaži se izbliza ovome motovilu. No zar još ne poznaš strica?«

Lucija sva zažarena od neprilike premjeri pogledom oba strica i prošapta:

»Čini mi se, da sam se ipak prevarila.« I sad se zagleda u svoga Brazilijanca, a taj je pogled sipao na njega živu žeravicu prekora.

»Zato ste vi mene, gospodine, tako lju... hoću da kažem pozdravljali,« i glasno doda: »Gospodine, to nije od vas lijepo!« I već joj se lice nabiralo u plač.

ČUDOTVORNA STARINSKA SLIKA MAJKE BOŽJE U KUTJEVU KOD SLAVONSKE POŽEGE

»Lucice,« sklopi gospodin Kačica ruke.

»Da, gospodine, to nije od vas lijepo, da niste moj stric i...«

»Lucice, vjeruj, dušice, da mi je to i samomu dosta žao,« i uzeo njezine ruke u svoje.

»... i — cijelu ste racu pojeli, a što ću sad ponuditi pravomu stricu?«

»Ne plači, Lucice, imam u džepu za krunu ementalera i pet žemlji, a to u Braziliji vole.«

»Što dalje, to bolje«, pljesnu se mamica po jakim bokovima, »ovo je već naprosto nečuveno...«

»A tko ste vi zapravo, gospodine? Napokon kakvi vagabund?« umiješao se u to glava obitelji.

»Ja? Ja sam Spiridom Kačica, c. k. preglednik katastra.«

»To bi mogao svaki reći, gospodine...«

»Valjda mi napokon još i ne vjerujete?«

»Odmah napočetku vam nisam vjerovao. Ja sam doduše zakoniti otac svoje Lucije, ali ona nije baštinila od mene svoju lakoumnost. Legitimirajte se, i to odmah, ili ću pozvati stražara.«

»Ali dozvolite, gospodine...«

»Josip Vavra, starješina, odnosno načelnik općine Vranjikov, gospodine, želite li znati.«

»Hvala, gospodine načelniče. Htio sam samo reći, da ne vozim sobom po svijetu niti dekret, kojim sam postavljen, niti oružni list, kojim bi se mogao legitimirati kao preglednik.«

»A vaš uistinu šatrovački izgled vas na ovu čast još manje legitimira.

(Svršit će se.)

PRORJEĐIVANJE ŠLJIVINIH STABALA

Naši su šljivici u velikoj većini pregusti. To stanje starije ljude slabo dira, ali razumnog uzgajatelja šljiva upravo vrijeđa. Ima ljudi, koji ne će da odstrane ni one suhe grančiće, koje se većinom nalaze u krošnji, pa ni izboje, koji su izrasli iste godine. Oni preko svega toga prelaze poznatom nebrigom i nemarnošću. Nu sada je nastalo drugo vrijeme, drugi ljudi, drugi nazori, druge prilike i neprilike. Zato treba dobro paziti na sve, pa i na naše šljivike. Treba ih marljivo čistiti i prorjeđivati.

Kroz prorijeđenu krošnju dolazi do svih grana i grančica više zraka i svijetla. A zrak i svijetlo puno upliva na djelovanje lišća. Tim prorjeđivanjem postizavamo da drvo ne troši hrane na nekorisne i nepotrebne grane i grančice, već hranu upotrebljava za razvoj drugih potrebnih grana; za razvoj cvjetnih i lisnih pupova i napredak cijelog stabla. Nu osim toga pregusta je krošnja zgodan zaklon raznim štetočinjama.

Bojazan, da bi se oduzimanjem pojedinih grana moglo priječiti rastenje drveta, nije na mjestu. Stablu to ne škodi ni najmanje, samo ako veće rane zadane nožem ili pilom zamažemo katranom ili cjepilnim voskom. Zamazane rane brzo zarastu, a sama voćka napreduje vrlo dobro. Uostalom ne treba jedne godine preveć razređivati stablo. Jedne godine nekoliko grana, a druge godine ostale nepotrebne grane, pa tako radeći ne ćemo naškoditi drvetu.

Razumno prorjeđivanje i prikraćivanje ne škodi dakle starijim deblima, samo ako su na snažnom zemljištu. Dapače to im koristi, jer ih goni na tjeranje novih plodnih grančica; a tim se ujedno obnavlja cijelo stablo. Tako pokraćene grane ubrzo obrazuju novu lijepu krošnju punu cvjetnih pupova, iz kojih će nastati obilat i zdrav rod. **I. S.**

Tjedni kalendar dobre domaćice

Rimokat. kalendar	Kolovoz — August
Nedjelja **29** Gl. Iv. K.	Objed: Govedska juha s rezancima. Govedina s krumpirima i celerom na vrhnju. Pita s jabukama. Večera: Što je ostalo od objeda i kakao.
Ponedjeljak **30** Ruža Lim.	Objed: Juha od mrkve. Kukuruzna bazlamača s pekmezom. Večera: Gljive s krumpirom.
Utorak **31** Rajmund	Objed: Juha od kima. Hrenovke s rajčicama i krumpirima. Večera: Kaša od mrkve.
	Rujan — Septembar
Srijeda **1** Egidije	Objed: Juha od vrhnja. Punjena paprika u soku od rajčica. Večera: Čaj i kruh s maslacem.
Četvrtak **2** Zenon, Maks	Objed: Juha od svinjskih kožica. Kunić s rajčicama i makaronima. Večera: Okrugljice od jabuka.
Petak **3** Mansvet	Objed: Juha od graha. Žganci od krumpira s makom. Večera: Salata od graha s lukom.
Subota **4** Rosalija dj.	Objed: Juha s kašicom od jetara. Faširani odresci s keljem. Večera: Puding od sira.

ORAŠAC I KLINČIĆI

ORAŠAC. Orašac je došao u Evropu iz Indije. Stari Rimljani ga nisu poznavali. Ovu su mirodiju popularizirali kod Evropljana tek Arapi i Bizantinci u Srednjem vijeku. Isprva je služio samo za kađenje kao i tamjnan ili ambra, a kasnije su ga stali dodavati također pivu. Kad je Evropa trebala i tražila sve više orašca, Portugizi su ga potražili i našli po otočju Indijskoga ocena i pritom su ustanovili, da mu je prava domovina na Molucima nedaleko Australije.

KLINČIĆI. Ta je mirodija poznata svakoj kuharici. Poznavali su je već stari narodi. Ona je Kitajcima već prije Krista služila za njegu zubi. Po primjeru Kitajaca su i evropske gospođe nekada marljivo gutale klinčiće ne imajući na raspolaganje današnjih sredstava za njegu zubi. Kad je zanimanje i upotreba klinčića u Evropi porasla, evropski su kolonijalni narodi zametnuli borbu s vladarima u domovini klinčića, naime na Molucima, da im otmu sjeme. To je uspjelo redom Portugižanima i Holanđanima, Francuzima i Englezima, pa se danas klinčići goje u njihovim kolonijama tropskoga pojasa. **Iž.**

Zdravlje

Ispucane ruke. Kome lako puca koža na rukama, taj neka upotrebljava blagi ili masni sapun za ruke. Na večer treba ruke oprati toplom vodom, a onda natrti ih vaselinom ili drugom kojom mašću za ruke. Zimi, a osobito za vlažna vremena, treba na ulici nositi rukavice, pa i na večer, pošto smo natrli ruke navedenim sredstvima. Prije spavanja treba navući lake kožne rukavice, da ne zamažem posteljinu i da se mast bolje upije u našu kožu. **I. S.**

Događaji

16. kolovoza. — Veliko bombardiranje u Šangaju sa strane Japanaca i Kineza. Amerika protestira u Tokiju i Nankingu. — Sastavljena nova vlada u Iraku. — Napredovanje španjolskih nacionalista prema Santanderu.
17. Koncentracija sovjetske vojske na granici Sibirije i Mandžurije. — U Sarajevu umro bogoslovski pisac Dr Ivan Dujmušić.
18. Zdravlje sv. Oca Pape poboljšano. Počeo primati hodočasnička izaslanstva. — Bijeg vladinovaca u Španjolskoj prema Santanderu. — Kitajci marširaju prema Pekingu. — U Zagrebu spaljen tjednik »Danica« radi pisanja protiv Dra Mačeka.
19. Velike političke trzavice u Katalonskom parlamentu. — U Poljskoj izbio štrajk obućara protiv židovskih poslodavaca. — Britanska vlada predala vladama u Nankingu i Tokiju prijedlog za sprečavanje uništenja Šangaja.
20. Kinezi izvršili prodor Japanske fronte. — U Poljskoj veliki štrajk seljaka radi niskih cijena poljoprivrednih produkata.
21. Šire se glasovi, da će Mussolini posjetiti Hitlera. — Mussolini u Palermu održao veliki govor o međunarodnom položaju Italije.
22. Francuski ministar finansija Ragnier izjavio, da su se državni prihodi smanjili za 120 milijuna franaka, rashodi povećali za 90 milijuna godišnje. — Povratak hrvatskih hodočasnika iz Lurda.
23. Japanci zauzeli Nankauski prelaz. — Umro francuski kompozitor Albert Roussel rođen g. 1869. — Egipatski kralj Faruk zaručio se sa 16-godišnjom gđicom Sasinaz Zulfikar.

ZLATNI OTOK

20. NAPISAO R. L. STEVENSON — ILUSTRIRAO STJEPAN PETREŠEVIĆ

Čim se Silver izgubio, vrati se kapetan Smollet i stade zapovijedati i raspoređivati u daščari za obranu. Točno sat kasnije pojave se buntovnici na kraju šume i stanu velikom brzinom pucati. Dvojica, koja se približiše daščari, poginuše, a treći od straha pobježe opet u šumu. Ostali također uzmaknuše.

Začas opet navale iz šume. Borili se kao risovi. Četvorica preskoče plot od daščare, a kapetan Smollet zapovjedi svima borbu na noževe. Jim spretno izmakne Andersonovu udarcu nožem, kojega Gray zatim ubije. Stradala su još druga četvorica gusara, u daščari Joyce mrtav, Hunter i kapetan ranjeni.

Prije je bilo devetnaest buntovnika prema sedam drugih, a sada osam buntovnika prema četvorici. Kapetana, koji je bio teško ranjen, povije doktor, a Hunter izdahne. Jimovu laku ozljedu povije doktor i povuče ga za uho. Doktor i squire vijećahu. Iza toga doktor prebaci pušku preko ramena i ode.

Gray se začudio smjelosti doktora Liveseya, koji je otišao tražiti Ben Gunna. Jim je zavidio doktoru, pa se i sam za njim išuljao iz daščare. Uzeo je dva pištolja s nešto municije i napunio džepove dvopekom. Potražit će pećinu, gdje se nadao naći Ben Gunnov čamac. Bit će to nova opasna pustolovina.

Za dobru djecu

OGLEDALO DUŠE

Bila jednom jedna kraljevna. Ona je bila tako lijepa, da se to ne može ni opisati. Njen zvonki glas odjekivao je od jutra do večeri cijelim dvorcem.

Jednog je dana odjeknuo dvorcem krik, začulo se, kao da je staklo palo, ili kao da se razbilo pero na nekoj uri. Zatim je nastala tišina u dvorcu.

Vidjeli su Kraljevnu, kako pognute glave prolazi hodnicima i vrtovima, njen je pogled uprt u tlo, kao da traži neku dragu stvar, koju je izgubila. Nitko nije znao, šta je izgubila. Kad su je roditelji zapitali, zašto je tužna, ona bi zaplakala, te je više nisu pitali. Kraljevna je bila blijeda, hodala je nečujno vrtovima, kao da sanja.

Tako je bilo jedne kasne večeri. Ko u snu vidila je pred nekom vodom vilu, ovijenu bijelim velom. Vila je pjevala tiho, kao vjetar kad se poigrava šumskim lišćem Vila se nije smela, kad je ugledala Kraljevnu, nego joj je ljubazno domahivala i rekla: »Sjedi ovdje na ovaj cvijet.«

Pa zar ima tako velik cvijet, na kojem bi ja mogla sjediti, mislila je Kraljevna. No vila je bila tako draga i mila, da ju je Kraljevna morala poslušati. Kraljevna je tada sjela na cvijet i bilo joj tako lijepo i meko, kao nikad u životu. Kako je tek krasan miris, koji se zrakom širio. Kraljevna je zaboravila na jad.

Kad ju je vila svojim dobrim očima pogledala i upitala, zašto je uvijek tako tužna, Kraljevna joj je na to teška srca ispripovijedala svoj jad, koji ju već tako dugo tišti: »Kad sam se rodila, dao mi je dragi Bog jedno malo ogledalo i rekao mi: ‚Čuvaj ga za čitav život, to je ogledalo tvoje duše,' i zamisli, draga vilo,« reče Kraljevna, »ja sam to ogledalo izgubila, i već ga dugo uzaludno tražim.«

Vila se samilosno smješkala i i bijelim je velom pogladila njene ruke: »Budi utješena, odsada bit će tvoje ruke tvoje ogledalo.«

Prošlo je dosta vremena, Kraljevna je rasla a tako i njezin um. Ona je učila tražiti ljepotu, ljubiti prirodu umjetnost i znanost. Njena radost se vraćala.

Kad je jednog dana opet došla do one vode, gdje je jednom srela vilu, nije se mogla snaći. Je li sve to bio samo san? Sjećanje se budilo u njoj, i nehotice je pogledala svoje ruke. Koliko su se odonda promijenile! Bile su lijepe, bijele, vitke i toliko jake, da mogu svirati na harfi. Hodnicima je opet odjekivao njen zvonki smijeh. Zahvaljivala je vili, što joj je dala ogledalo njene duše. *Ž. grof. B.*

PINGVIN KAO KAVALIR NA ŠETNJI PO VRTOVIMA U LONDONU

MALO ŠALE

MODERNA ZNANOST. »Moderna me je znanost stajala dvije godine života.«

Što, zar ste bili loše operirani?«

»Ne, ali otisak mojih prstiju je tome kriv.«

STARETINAR. A: »Dr Šmrkić sakuplja starine.«

B: »Da, to sam opazio jučer, kad mi je predstavio svoju ženu.«

ZNATIŽELJNOST. »Što je bilo na stolu u gostima?«

»Pečeni odojak.«

»A k tomu?«

»Nož i viljuška!«

ZUBOBOLJA. Milan se vratio od zubara. »Boli li te još zub?« upita ga majka.

»Ne znam, ostao je kod zubara.«

NA VIJEKE. U nekom đačkom zavodu bio je običaj da prefekt svako jutro budi učenike sa pozdravom »Hvaljen Isus«, a đaci su odgovarali »navijeke«. Jednom je neki učenik zaspao, a prefekt došavši bijesan ponovo u sobu poviče:

»Ustaj, pospanče! Kako dugo misliš spavati?«

»Navijeke,« odgovori đak.

AMERIKANSKI. Nekog Amerikanca dovedoše pred Schillerov spomenik. »Ovo je najveći njemački pjesnik,« rekoše mu.

»O, poznajem ga, ali ga kod nas zovu Goethe.«

STALNO. Uzdah: »Kad se sve vrti, okreće i klima, jedno stoji stalno: da sam pijan.«

ŠKOT I AMERIKANAC. Putovali zajedno Škot i Amerikanac kroz neko visoko gorje.

»Ah,« reče Amerikanac, »što je to sve prema našem Rockey Moutons.«

»Kako?« reče škot, kao da nije pravo razumio.

»Zar vi mislite,« nastavi Englez, »da je Rockey Moutons djelo prirode. Ni govora. Podigli su ga naši pređ!!«

Škot ne reče ni riječi.

Nakon nekog vremena iznenada progovori Škot: »Poznajete li vi Mrtvo More?«

»O itekako!« odgovori Amerikanac.

»A znate li, kako je umrlo?«

»Ne znam.«

»Jedan ga je od mojih pređa usmrtio,« odvrati lakonski Škot.

U ŠKOLI. »Koliko se pravaca može protegnuti kroz jednu točku?«

Učenik: »Neizmjerno mnogo.«

»A kroz dvije?«

Učenik: »Dva puta toliko.«

*

»Kakva je razlika između barometra i termometra?

Učenik: »Barometar visi vani, a termometar unutri.«

VRHUNAC RASTREŠENOSTI. Prof. Boltek: »Kako je našem sinovcu?«

Kuhtić: »Mojem sinovcu? Pa on je još prošle godine umro!«

Boltek: »A da, zato ga i viđam tako rijetko!«

DOBRIJAN SE KLADI ZA PUT OKO SVIJETA

Kladio se čika u krčmi »Kod raka«, da će svijet obići u dva tri koraka.

»Ne budali, čiko,« veli njemu ljudi, »ta nismo svi skupa kao i ti ludi!«

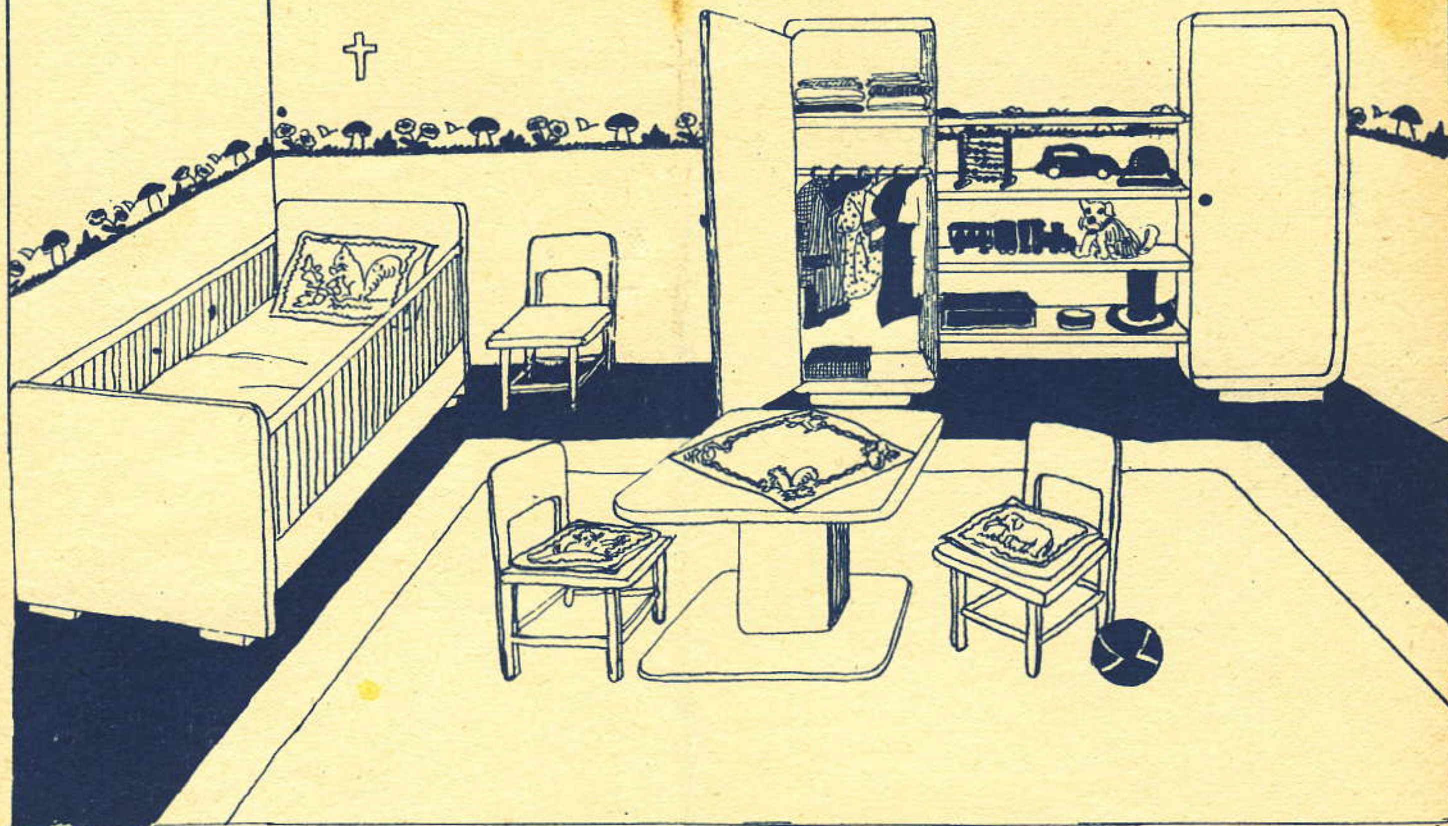
Skide čika kartu sa zida visoka, oko »svijeta« prođe u jedan tren oka!

Sad sudite, djeco, tko li je u pravu, da nam čika spasi svoju rusu glavu!

Ilustrovani tjednik „Obitelj" izlazi svake nedjelje. Pretplata 30 Din na tri mjeseca, za inozemstvo 4 dolara godišnje. Pretplata se plaća unaprijed Rukopisi se ne vraćaju. „Obitelj" izdaje Konzorcij Kuća Dobre Štampe. Za izdavača i uredništvo odgovara Dr Josip Andrić, glavni urednik „Obitelji" Zagreb, Trenkova 1. Adresa uredništva i uprave „Obitelji": Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21. Telefon 54-17. Ček. rač. pošt. šted. br. 33.536 „Obitelj" se tiska u Tiskari Narodnih Novina u Zagrebu. Za tiskaru odgovara V. Kirin, Deželićeva ul. 2.

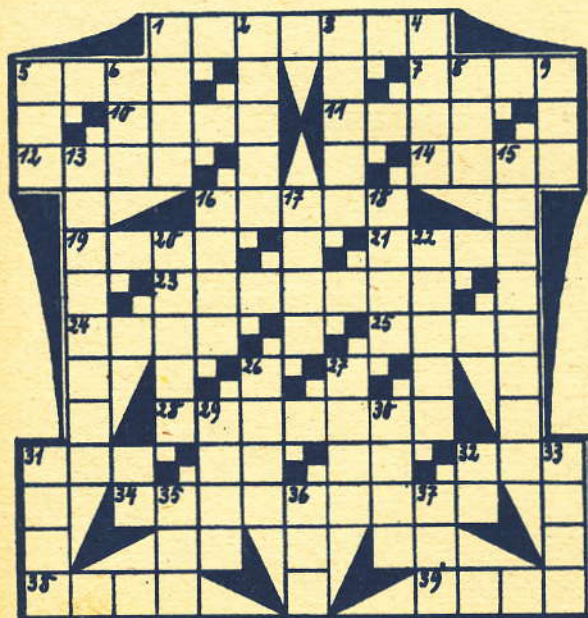
dječja sobica

Jednostavna, ali praktična dječja sobica. Pokućstvo je bijelo, a sastoji se iz krevetića, stolića, dvije tri stolice i kombinacije ormara sa policom za igračke. Dobro je ako je po sobici prostrt što veći sag, jer se dijete većinom igra po podu. Jastuci i maleni postolnjak izvezeni su šarenim vezivom (uzorci po volji). Uzorak na sizu jednostavan, najbolje da je šaren i da prikazuje ono što zanima djecu (cvijeće, životinje, i t. d.). Sobica mora biti svijetla i zračna.

Križaljka

Složio Vilim Klobučar, Zagreb

Vodoravno: 1. sredstvo za mazanje kotača, 5. tatarski kan, 7. htijenje, 10. morska životinja, (»živokotni«), 11. žbuka, 12. biblijski prorok, 14. dom. životinja, 16. rođaci, naziv franjevaca u Bosni, 19. španj. ž. ime, 21. prezime njem. pripovjedača (fon.), 23. otočje na Ind. oceanu, 24. žid. mjesec, 25. tal. plem. porodica, 28. poznati lijek, 31. pređi, 32. lična zamjenica, 34. rival, 38. udruženje, 39. zlatne i srebrne niti na narodnoj nošnji.

Okomito: 1. bolest, 2. pokrajina u Italiji (stara), 3. mel[illegible]a, 4. dječja igračka, 5. srbijanski uzvik, 6. obor, 8. muško ime, 9. žensko ime, 13. cvrčak, 15. biljka, 16. ideal, 17. mjera za tekućine, 18. zabave, 20. niži kozački časnik, 22. sok. kiseloga kupusa, 26. nečistoća, đubre, 27. srdžba (ekav.), 29. jegulja, 30. rijeka u Italiji, 31. dimnjak (tur.), 32. ime našeg astronoma (†), 33. šivalo, 35. okrajak, 36. prijedlog, 37. strano slovo; nepoznanica.

Odgonetke ove križaljke treba poslati uredništvu do 15. rujna. Među odgonetače podijelit će se 3 romana, 3 poučne knjige i 4 slike.

RJEŠENJA I NAGRADE IZ 28. BR.

Vodoravno: 1. Oko, 3. sol, 5. ksi, 6. slabo, 7. lapis, 9. veo, 10. svaki, 13. mravi, 16. etika, 19. stora, 22. tva, 23. Avari, 24. Drava, 25. bar, 26. era, 27. Ana. — Okomito: 1. obala, 2. okvir, 3. silom, 4. lepra, 6. sos, 8. svi, 11. vat, 12. Krk, 14. rat, 15. vir, 16. era, 17. inače, 18. Atila, 19. sadra, 20. odana, 21. ala.

Po jednu lijepu knjigu dobili su Z. Esert iz S. J., D. Klobučar, N. Bučar i V. Klobučar iz Zagreba, M. Emić iz Z., F. Zlošilo iz K., R. Trpinić iz K., K. Rendić iz Z., R. Cata iz L., S. Jozičić iz L.